

بازگشت به اصل

فنون یک زبان موسیقایی

گفتگو با رضا والی

تألیف و تشریح
احسان بزرگ

www.ketab.ir

کارگاه موسیقی

تهران ۱۴۰۰

فهرست نویسی پیش از انتشار

- سرشناسه : والی، رضا، ۱۳۳۱ - ، مصاحبه‌شونده
عنوان و نام پدیدآور : بازگشت به اصل: فنون یک زبان موسیقایی: گفتگو با رضا والی / تدوین و تشریح احسان توکل.
مشخصات نشر : تهران: کارگاه موسیقی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : [۸۴]ص.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۸۷۲-۸۸-۳
وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا
عنوان دیگر : فنون یک زبان موسیقایی.
عنوان دیگر : گفتگو با رضا والی.
موضوع : والی، رضا، ۱۳۳۱ - ، -- مصاحبه‌ها
موضوع : آهنگسازان ایرانی -- قرن ۱۴ -- مصاحبه‌ها
موضوع : Composers -- Iran -- 20th century -- Interviews
شناسه افزوده : توکل، احسان، ۱۳۶۰ - ، مصاحبه‌گر
رده‌بندی کنگره : ML ۴۱۰
رده‌بندی دیویی : ۷۸۹/۰۹۲
شماره‌ی کتابشناسی ملی : ۷۵۹۱۰۶۰

کارگاه موسیقی

چهارم پایان حقوقی، شماره ۴۲، طبقه همکف
تیراژ ۱۶۱۱۹۷۵۵۱۶

بازگشت به اصالت
فنون یک زبان موسیقایی

گفتگو با رضا والی

تدوین و تشریح

احسان توکل

پویا دارابی	صفحه‌آرایی:
احسان توکل	نئنگاری:
مایکل رید	عکس روی جلد:
۱۴۰۰	چاپ اول:
۵۰۰ جلد	تعداد:
باران	لیتوگرافی:
پژمان	چاپ و صحافی:

© حق چاپ محفوظ است.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۷۷۲-۸۸-۳ ISBN: 978-964-8772-88-3

فهرست

۷	پیش‌گفتار (رضا والی)
۹	مقدمه (احسان توکل)
۱۱	شرح حال
۱۵	دو تفکر
۲۱	گام معتدل ۱۲ نغمه‌ای اروپایی
۲۹	چندصدایی در موسیقی ایران
۳۷	ویژگی‌های موسیقی ایران (سیستم دستگاه-مقام)
۴۷	فواصل موسیقی در سیستم دستگاه-مقام
۵۷	ریتم در سیستم دستگاه-مقام
۶۹	فرم در سیستم دستگاه-مقام
۷۷	تجزیه و تحلیل قطعه‌ی خوشنویسی‌ها (خوشنویسی شماره‌ی ۱-۲-۳)
۸۳	کتاب‌نامه

هر کسی کو دور ماند از اصل خویش
باز جوید روزگار وصل خویش
مولانا

پیشگفتار

این کتاب مجموعه گفتگوهایی است که در طول چند ماه در سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰ میلادی) از طریق اسکایپ با آقای احسان توکل انجام داده شده‌اند. در این گفتگوها تجربیات خود را به عنوان یک آهنگساز معاصر ایران، که دوره‌ای از زیباشناسی مدرنیسم اروپایی را پشت سر گذارده است، در مورد سیستم موسیقی ایران، یعنی سیستم دستگاه-مقام، و نقش این سیستم در تکامل زبان موسیقایی و زیباشناسی موسیقایی خود بیان کرده‌ام. موسیقی معاصر اروپا در درون سنت موسیقی هنری کلاسیک-رمانتیک اروپا رشد کرده و از درون آن متولد شده است. اکثر قوانین پایه‌ای موسیقی معاصر اروپا در مورد پولیفونی، فرم، ریتم، و غیره در نهایت از قوانین سنت موسیقایی اروپا ریشه گرفته‌اند. موسیقی معاصر ایران از لحاظ تاریخی نسبتاً جوان است و تاریخ آن از اوایل قرن ۲۰ میلادی شروع می‌شود. اما سنت موسیقایی ایران سنت بسیار کهنی است که بیشتر از ده قرن در ایران تداوم داشته و موسیقی‌های تمدن‌های مختلف خاورمیانه، شمال آفریقا، و حتا اروپا را تحت تأثیر خود قرار داده است. همان‌طور که موسیقی معاصر اروپا از درون سنت موسیقایی اروپا رشد کرده و بیرون آمده است، موسیقی معاصر ایران هم می‌تواند از درون سنت موسیقایی ایران رشد کرده و تکامل یابد. دلیل اینکه این روند در موسیقی معاصر ایران بطی بوده، به نظر من، به خاطر سیطره‌ی بلاانقطاع تفکر اروپایی بر موسیقی معاصر ایران بوده است. به عنوان یک آهنگساز معاصر ایران، مخاطب من آهنگسازان، موسیقیدانان، و موسیقی‌شناسان معاصر ایران هستند. اما باید تأکید کنم که نظریاتی که در این گفتگوها بیان کرده‌ام مشخصاً نظرات شخصی من بوده و به هیچ‌وجه قصد عمومیت دادن به این نظرات را ندارم. آهنگساز معاصر ایران آزاد است که هر زبان یا هر زیباشناسی موسیقایی که مایل است انتخاب کند. وجود نظرات و زیباشناسی‌های متنوع و مختلف به تکامل و رشد موسیقی معاصر ایران کمک می‌کند.